

santă : „Două comedii alarmante — pline de vitalitate — în transparența cărora citesc „Suflete moarte“. În imaginea scenică nu transpare nimic din această interesantă poziție teoretică. Nimic alarmant, nimic tulburător, nimic din grotescul fabulos, din fiorul împins pînă la marginea tragicului. Reprezentația se desfășoară banal și monoton, cu momente de umor șablon, cu câteva, foarte rare, tresăriri de vitalitate, de incisivitate satirică. Esența tulburătoare a textului gogolian a fost diluată și risipită într-o înșurire de imagini vetuste, inexpressive, cenușii. Pecetea acestei inexpressivității o dă, în primul rînd, scenografia. Decorul (Constantin Russu) este indiferent, urit, fără amănunte revelatorii pentru mediu, pentru atmosferă.

În ceea ce privește interpretarea actoricească, și aici, „jucătorii“ de azi rămîn resistanțieri, aproape în unanimitate. Remarcabilul actor Ștefan Iordache pare să nu-și găsească, în Iharev, condiția sa de performanță, de creație armonioasă și echilibrată, contopirea organică dintre trăire și reprezentare. Actorul joacă ilustrativ, uscat și rece, creația se convertește într-o demonstrație tehnică, lipsită de viață, de strălucire, de profunzime. Iharev apare ca un mic escroc fără putere distrugătoare. Personajul reușește să provoace rîsul, dar nu îngrijorează, nu ne pune pe gînduri. Destinul dramatic al lui Iharev, exponent al categoriei nobililor parazitari, devorat de patima banului și a aventurii, a riscului, care eșuează lamentabil, clamînd sarcastic nedreptatea de a fi „mai puțin șiret“ decît al nu dobîndește, în actuala versiune, valoarea simbolică, semnificațiile generalizatoare ale fenomenului satirizat de scriitor.

Apariția explozivă a lui George Constantin, care umple pentru un moment spațiul scenic, aducînd cu el o undă de înfioreare comică, sugerează întrucîtva pecetea realist-metaforică a stilului gogolian și tonalitatea specifică la care ne așteptam.

Momentele de șoc oferite prin introducerea unei servitoare, care deschide și închide spectacolul, intrînd, în final, într-o dubioasă relație cu Iharev, mi s-a părut infidelă textului gogolian, diminuîndu-i virulența satirei.

Deși departe, și ea, de a sugera ceva din fiorul „Sufletelor moarte“, partea a doua a spectacolului mi s-a părut și mie, ca și altora, mai bună și mai interesantă, cu câteva accente de invenție comică, autentice. Surprinzător, ceea ce s-a pierdut din virulență și din incisivitate la Gogol s-a adăugat în mod creator la Cehov. Rezultatul e îmbucurător. Exploatarea în adîncime, cu luciditate critică, a țintelor satirice, a conferit *Ursului* o tentă de culoare proaspătă și vie. Prin mijloace parodice expresive, existența eroilor, redusă la absurde prefăcătorii, și itinerariile lor psihologice contrastante dobîndesc un pregnant relief ; prin invenție comică, prin variații de ritm, prin bruscare comportamentului individual al actorilor, stîrniți să surprindă și să rețină vitalitatea textului. Și Ștefan Iordache și Melania Cîrje au fost

amabil conduși spre portretizări de un haz viguros, dezvăluind, cu o ușoară distanțare, dinamica interioară a personajelor, realizînd, fiecare în parte, o remarcabilă creație.

Și aici, ca și în prima parte a spectacolului, l-am reținut pe George Negoescu, pentru cele două chipuri ale servitorilor : Gavriușa și Luka, cel dintîi reprezentînd omenia, cel de-al doilea — în contrast — dezumanizarea.

Valeria Ducea

No țe

Anacronism și gratuitate

În virtutea ideii că o operă mare, cu un conținut profund, esențial, poartă cu sine trăsături general valabile — în timp și spațiu — ale naturii umane, am început să ne obișnuim cu Shakespeare jucat în *blue jeans* și cu Plant, în frac. Am încercat, deci, ca, în spectacolul cu *A douăsprezecea noapte*, pus în scenă, la Teatrul din Galați, de George Rada, să înțelegem care intenție regizorală se exprimă în demonstrația de judo-luptă cu bite, a prințului Orsino, care idee a textului se concretizează în pijamaua cu florițele a lui Sir Toby. În costumația sumară — pînă la pericolul degerării — a aristocratei Olivia sau în uniforme de soldați americani în Vietnam, arborate de suita lui Orsino. Motivații de ordin artistic nu există (sau sînt deosebit de greu de înțeles), anacronismul nu este folosit ca mijloc de expresie, fiindcă nu e susținut regizoral în nici un chip ; nu ne rămîne decît să credem că tot acest bric-à-brac a fost gîndit de autorii spectacolului ca o noimă gratuitate. Gratuitate este, dar măcar notimă...

Spectacolul se cere, totuși, luat în seamă, pentru că, prin surpriză, în acest context, actorii au luat textul foarte în serios, l-au jucat cu credință și cu evidentă plăcere. Am remarcat în distribuție pe Dan Andrei Bublei, un Orsino desenat cu eleganță, cu o notă de ușoară autoironie, pe Liliana Lupan, împlinind cu farmec și cu prospețime trăsăturile Violetei, pe Dimitrie Bitang, autor al unui Sir Andrew nițel buimac, incapabil să se trezească de-a binelea, pe Ștefan Hagimă, un bufon al cărui umor e acordat pe tonul causticității, pe Gheorghe V. Gheorghe, un Sir Toby de un comic exploziv, foarte colorat, pe Alexandru Năstase, cu o demnitate înghețată, țeapănă, în Malvolio, pe Viorica Hodel și pe Marga Georgescu, cu un bun desen al rolurilor, deși, poate, cu prea puține accente, la prima, și cu prea multe, la cea de-a doua.

Gr. C. D.